GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 117. — W Srodę dnia 22. Maja 1833.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 15. Maja.

Ogłoszenie w Królestwie Polskiém.

W punkcie trzecim postanowienia z dnia 19. Kwietnia (1. Maja) 1832. r. w przedmiocie rozwiązania byłego wojska polskiego, oznajmioném zostało: że oficerowie tegoż wojska, równie jak jego urzędnicy i urzędnicy byłéj polskiéj Kommissyi Rządowéj Wojny, którzy mieli udział w rokoszu, otrzymają świadectwa uwolnienia od służby; lecz dopóki takowe wydane im nie zostaną, pozostają pod zarządzeniem Głównego Sztabu czynnéj armii i używają opieki praw wojskowych rossyjskich, podlegając tymże w razie przekroczenia.

Gdy w chwili obecnéj wielu z pomiędzy wyż rzeczonych oficerów i urzędników uzyskało już z Kommissyi, do ich rozklassyfikowania i udzielenia im wsparcia w Warszawie ustanowionéj, świadectwa uwolnienia; przeto dla zaradzenia wyniknąć mogącym z tego powodu nieporozumieniom, ogłasza się dla powszechnéj wiadomości wszystkich mieszkańców Królestwa Polskiego i w celu stósownego w czém do kogo należy wykonania: że oficerowie byłego wojska polskiego i należący do niego urzędnicy opatrzeni świadectwami uwolnienia, równie jak i wojskowi niższych stopni tegoż wojska, z pod zaciągu wojskowego wyjęci, ulegają odtąd władzom cywilnym i w razie przekroczeń sądzeni będą podług praw cywilnych, z wyłączeniem jedynie przestępstw, za które w myśl postanowienia Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości z dn. 17. (23.) Kwietnia r. b. winni, pod sąd wojenny oddawanemi być mają.

W Warszawie d. 30. Kwietn. (12. Maja) 1833.

Główno dowodzący czynną armią General-Feldmarszałek Namiestnik Królestwa Polskiego, Xiążę Warszawski Hrabia Paszkiewicz Erywański.

Grecya.

Z Syra, dnia 18. Kwietnia.

Ma tu być zwołany Kongres narodowy grecki dla złożenia Królowi przez naród przysięgi wierności.

Włochy.

Z Neapolu, dnia 21. Kwietnia.

Statek parowy „Francesco I.“, wypłynął stąd d. 16. b. m. do Grecyi i Turcyi. Liczny tłum ludu zgromadził się na brzegu. Oprócz 40 ludzi okrętowych, znajduje się na tym statku 109 podróżnych, między którymi jest Królewicz Bawarski Następca tronu, z orszakiem

swoim. Niektórzy podróżni odprawią całą podróż; inni udadzą się tylko do Stambułu, Smyrny, Nauplii, Patras, Malty i Messyny. Na statku tym użyto wszystkiego, co służy do bezpieczeństwa i wygody; znajduje się oraz biegły lekarz i doświadczony chirurg. Wspomniony statek przybył dn. 17. b. m. wieczorem do Messyny, gdzie d. 19. b. m. przyjął na swój pokład Króla Neapolitańskiego, celem przewiezienia go do Pietranera w Kalabryi.

Austrya.

Z Pesztu dnia 25. Kwietnia.

Pogłoski o nieporozumieniach, jakie zajść miały w Siedmiogrodzie, były nader przesadzone. Szło jedynie o to, iż nowy Prezes tamecznego Gubernium, do którego wyboru Stany W. Xięstwa są według praw upoważnione, nie mógł być teraz mianowany przez Sejm, jako od dawnych lat niezwoływany. Podróż Feldmarszałka Vlassics, który jest Wielkorządcą (Banus) Kroacyi, chciano wystawić jako będącą w związku z powyższym wypadkiem. Ale dowiedzieliśmy się, że podróż ta tyczy się jedynie sprawy tureckiéj.

Z dnia 26. Kwietnia.

Ostatni reskrypt królewski z d. 16. b. m. do Sejmu węgierskiego w Prezburgu, chociaż mogł niepodobać się większości członków tegoż Sejmu, pozyskał jednak pochwałę ludzi rozsądnych i prawdziwie tchnących miłością ojczyzny. Obejmuje on umiarkowaną w przyzwoitym sposobie naganę nadzwyczajnego toku dotychczasowych obrad sejmowych, i przedewszystkiém wzywa do zajęcia się propozycyami królewskiemi, mającemi na celu dobro kraju, i do przyspieszenia prac, z uchyleniem wszelkich pomniejszych przedmiotów, żadnego użytku nieprzynoszących. Polecono szczególniéj artykuły względem nadania własności gruntowéj włościanom, polepszenia sądownictwa, i pociągnienia szlachty do znoszenia niektórych ciężarów krajowych dla ulgi innych mieszkańców. Widoczną jest rzeczą, iż reformy te, aczkolwiek jeszcze niedosyć rozciągłe, mogłyby sprawić dobroczynne skutki; a wszelako spodziewają się mocnego oporu ze strony arystokracyi; gdyż ta nie chce nic ustąpić dobrowolnie z przedawnionych swych przywilejów, i usiłuje być sama panią w kraju, który nazywa wolnym. Ciekawem jest, jak rząd pokona ten opór. Namienić tu wypada, iż w Węgrzech właściwie sama tylko szlachta ma swoich reprezentantów; albowiem deputowani miast wolnych nie mają na Sejmie wielkiego znaczenia, tak dalece, iż tylko według upodobania deputowanych stanu szlacheckiego bywają przypuszczani do kreskowania. Większość narodu, składająca się z klassy rolniczéj nie ma w cale reprezentantów.

Z Tryestu, dnia 4. Maja.

Według doniesień z Alexandryi C. K. Podpułkownik kawaler Prokesch, wypłynąwszy ztąd dnia 7. Marca na fregacie austryackiéj Lipsia, po burzliwéj żegludze przybył dnia 2. Kwietnia wieczorem do portu Alexandryi.

Wice-król Egiptu ma teraz pod swą władzą przestrzeń ziemi zamieszkaną przez 15 milionów ludzi, zaś reszta krajów będących pod panowaniem Sułtana ma ludności 12 milionów.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 7. Maja.

Hrabia Felix Merode wrócił tu z Paryża; Stany prowincyi Antwerpskiéj nie dozwoliły Magistratowi miasta Antwerpii podwyższyć akcyzy, celem wynagrodzenia tych, którzy zostali uszkodzeni przez rabunki w roku 1831.; natomiast zaś dany będzie zasiłek pieniężny z pożyczki, zaciągnionéj na mierną prowizyą.

Miasto Leodyum ma ludności 56,402 dusz. Dochody tego miasta wynoszą 637,266 fr.

Francya.

Z Paryża, dnia 11. Maja.

Podróż Xięcia Orleańskiego nastręcza politykom tutejszym nieokreślone pole do domysłów. Bajce wymyślonéj przez gazety niemieckie o związkach ślubnych między Xiężną Następczynią tronu angielskiego z Następcą tronu francuzkiego, nikt tu wiary nie daje.

Stósownie do Nouvelliste otrzymał rząd drogą telegraficzną wiadomość, że republikanie lugduńscy zupełnie odstąpili zamiaru swego wyprawienia na d. 12. m. b. uczty (o któréj już wzmianka była w piśmie naszém).

Czterech oficerów pułku 49., obwinionych o wynurzenie w kawiarni życzenia swego, ujrzeć wkrótce wskrzeszoną Rzeczpospolitą, oddalono natychmiast z ich korpusu i wysłano bez korowodów dwóch do Algieru, a dwóch do Guadeloupe.

Polacy pozostali w Besançon mają być rozłożeni po rozmaitych miastach; części ich czekają w Caen.

Messager wyraża: Listy z Grecyi donoszą, iż teraz nieodzownie postanowiono, aby Ateny zostały stolicą nowego Królestwa. Miasto ma być opasane murem, w obrębie którego 40,000 ludzi wygodnie będzie mogło osiąść."

Rząd rozkazał przyłożyć pieczęć do hotelu zmarłego Xięcia Dalberg, aby papiery nieboszczyka zabrać; mniemamy, że rodzina Xięcia

zawczasu o tém zawiadomiona, ważne w istocie papiery na stronę uprzątnąć nie omieszkała.

Sąd Assyzów w Angers oprócz redaktora gazety Quotidienne, skazał jeszcze wydawcę gazety Revenant, Pana de Calvimont, z przyczyny zelżenia Podprefekta w Ségré na jednomiesięczne uwięzienie i 1500 frank. kary pieniężnéj.

Redaktora nowéj gazety le Republicain z powodu artykułu pod napisem: *le pauvre diable industriel*, oskarzono o podżeganie do obalenia rządu istniejącego.

Courrier de la Sarthe zamieścił podpisaną przez Maira miasta le Lude odezwę mieszkańców tamecznych, w któréj ci oświadczają, że imienin Króla obchodzić nie będą, ponieważ nie są kontenci z systematu rządu.

Dziennik Garde national wychodzący w Marsylii, donosi z Tunis pod d. 19. Marca: „Miasto Tunis jest od kilku dni podobne do twierdzy. Port przywiedziono do obronnego stanu, a blisko miasta obozuje 10,000 wojska. Wszystkich Muzułmanów powołano do broni. Przyczyna tych uzbrajań nie jest wiadomą. Stan chrześcian wpośród tylu uzbrojonych krajowców jest bardzo nieprzyjemny i szkodliwy dla handlu.“

Zbiór dzikich zwierząt w ogrodzie roślin uzupełnia się. Są tam teraz 2 hyeny, 2 tygrysy, 4 pantery, 1 jaguar, 10 lwów, i giraffa.

Dzienniki oppozycyjne mniéj więcéj ganią budżet podany Izbie deputowanych. Journal du Commerce spodziewa się, że wspomniona Izba nie przyjmując żadnego powiększenia opłaty od wina i likierów w ilości 20 milionów, odzyska utraconą popularność. Dziennik National radzi Ministrom, aby przeczytali rozprawy względem opłaty od słodu w Izbie niższéj angielskiéj, i ztąd pomiarkowali, co sądzić wypada o projektowaném przez nich powiększeniu opłaty od wina. Wszystkie inne Dzienniki łączą mniéj więcéj klęskę Ministeryum angielskiego względem opłaty od słodu z projektami Pana Humann.

Wszystkie listy z zachodnich Departamentów zapewniają, iż obecność Króla będzie miała wielki wpływ na uspokojenie umysłów w Wandei.

List St. Omer pod dniem 30. Kwietnia wyraża: „Według wszelkiego podobieństwa do prawdy, wojsko wkrótce zajmie obóz w tutejszéj okolicy. Wydane w téj mierze rozkazy Ministerstwa wojny przyprowadzają się do skutku. Wojsko przeznaczone do tego obozu, składa się z pierwszéj i drugiéj dywizyi armii północnéj. Z drugiéj strony donoszą, iż bateryа oblężnicza 4go pułku ma wyiść z St. Omer, i udać się do Calais, Gravelins i Dunkierki.“

Na wniosek Ministra morskiego wydał Król postanowienie względem zniesienia kar piętnowania i zrządzania kalectwa, na iakie dotąd skazywano niewolników w osadach francuzkich.

Dzisiejszy Monitor ogłosił obadwa prawa względem wyznaczenia pensyi zdobywcom Bastylii i względem wsparcia wychodźców politycznych. Są one datowane dnia 26. Kwietnia.

Gazeta akwisgrańska donosi z Paryża pod dniem 30. Kwietnia: „Panowie Guizot i Cousin mocno ganią wybuchłe w Niemczech powstania, jako naśladowanie Francuzów. Ile w interessach wewnętrznych zaczyna świtać, tyle w sprawach zagranicznych dnieje. Nie trzeba wielkiéj przenikliwości do rozeznania, iż spór Baszy Egiptu z jego Panem, są to cienia chińskie; lecz czy inne Mocarstwa obojętnie na to spoglądać będą i nie wmieszają się, z pewnością utrzymywać nie można, chociaż już od miesiąca daleko większa jest nadzieja, że wszystko spokojnie będzie załatwione. Xiążę Broglie postanowił wszystko poświęcić, aby uniknąć wojny; zdanie jego jest popierane przez Króla i Pana Sebastiani. Marszałek Soult oświadcza się za środkami energicznemi.“

Panowie Bascans i Sarrut, wydawcy, a Pan Mie, drukarz Dziennika Tribune, pociągnieni do tutejszego sądu kryminalnego z powodu artykułów umieszczonych w 4 numerach tegoż Dziennika, zostali wczoraj uznani za niewinnych i uwolnieni.

Hr. Saint Aulaire odjechał do Wiednia z tém wyraźnem zleceniem, ażeby przedstawił Dworowi austryackiemu potrzebę ogólnego kongressu, dla naradzenia się w sprawie turecko-egipskiéj.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 10. Maja.

Ministrowie przeparli z wielką trudnością drugie odczytanie bilu reformy kościoła Irlandzkiego, i nie ulegało żadnéj wątpliwości, że mimo twierdzenia przeciwników ich, jakoby w obradach zachodziły błędy techniczne środek ten jednak zostanie bezwarunkowo uchwalony. Niektórzy z Torrysów, np. Sir Robert Inglis, całkiem się sprzeciwiają środkowi temu, nie chcąc nawet Parlamentowi przyznać kompetencyi, czynić postanowienia względem własności kościoła; ale większość Torrysów do tego stopnia się nie posuwa, lubo nie sprzyja wnioskowi dotyczącemu się zmniejszenia liczby biskupstw i téj części bilu, stósownie do któréj przeszło 60,000 funt.

z dochodów ich ma być oddane pod rozporządzenie Ministrow. Ministrowie, do teraźniejszego przynajmniéj zakresu, posiadają nietylko większość Izby niższéj, lecz nawet, wedle zdania naszego, opinią publiczną, kiedy powszechnie w tém się zgadzają, że Irlandya równie w miarę ludności swojéj ewangelickiéj, jak i w stósunku do Anglii prawie zupełnie ewangelickiéj, większą ma liczbę Biskupów, niż potrzebuje, i że ciż Biskupi tak ogromne mają dochody, iż uszczerbek ztąd wzrasta dla kościoła samego. Z téj więc strony Ministrowie dość są zabezpieczeni; ale wykonanie jednego tego środka im jeszcze bynajmniéj nie wyjedna zaufania i przychylności narodu. Podług zdania protestantów w Irlandyi, sądzących, że to ograniczenie kościołowi ich uwłacza, zbyt srogich użyli reform, a zdaniem katolików, niedostatecznych. Zatrzymanie dziesięcin (choć w kształcie czynszu od gruntów) oburza tych ostatnich, ile że utrzymanie ich duchowieństwa zawsze jeszcze na nich spada. W Anglii także wielkie się pokazuje zniechęcenie; ona albowiem przepełniona dotąd najemnikami irlandzkimi, widząc brzemie utrzymania swoich ubogich przez ustawiczne przybywanie tułaczów irlandzkich zwiększone, życzy naturalnie gorąco, aby ubogich irlandzkich w domu zaopatrywano; przeto téż niekontenci Anglicy, iż nie przeznaczono części dziesięcin na ich utrzymanie. Ponieważ to jednak nie nastąpiło, tuszono sobie, iż się Parlament da skłonić do zaprowadzenia podatków dla ubogich w Irlandyi; ale i ta nadzieja nie zjściła się; gabinet albowiem oświadczył, iż po niedogodnościach sprawionych przez złą administracyą praw dla ubogich w Anglii, nie wypada Irlandyą na podobne narażać niebezpieczeństwa; ustanowiono więc wprzód Kommissyą, mającą rozpoznawać położenie ubogich w Irlandyi i stan zakładów na ich korzyść istniejących. — To Parlamentowi równie za złe wzięto, jak że miasto rozstrzygnąć naraz, że dzieci nie dostąpiwszy wieku pewnego nad 10 godzin codzień w rękodzielniach pracować niepowinny, dopiero jeszcze Kommissyą w tym celu ustanowił. — Plan ministeryalny względem emancypacyi Murzynów zostanie Parlamentowi wkrótce przełożony; ale nie tak rychło, jak Ministrowie przyobiecali (d. 15. m. b.), kiedy naprzód radziby pozyskali przyzwolenie osadników tu mieszkających, jako téż agentów osadników w koloniach, którzy wszelako dotychczas w uczynieniu Ministrom potrzebnych udzieleń się ociągali. — Wzbranianie się zniesienia podatku od domów i okien oburzyło ogół ludności Londyńskiéj przeciw Ministrom; odbywały się we wszystkich prawie dzielnicach miasta zgromadzenia, na których postępowanie gabinetu równie, jak Deputowanych, którzy przeciw obietnicy swojéj za zatrzymaniem podatku głosowali, ostro ganiono. Rozumiem wprawdzie, że nie przyjdzie do tego, aby serio miano się wzbraniać płacenia tego poboru, ale tyle jednak pewna, że Ministrowie popularność swoję postradali. Zresztą nie uchylili oni dotychczas ani w samym Parlamencie wszystkich trudności, kiedy już nanowo dwa zapowiedziano wnioski ku zniesieniu wymienionego podatku. Prócz tego postanowił P. W. Ingelby wnieść o skasowanie całego podatku od słodu, a tak więc Ministrowie jeszcze kilka razy będą musieli bronić swego systematu skarbowego. — Panu John Hobhouse ofiara, którą poniósł zrzekając się swoich posad, nic nie pomogła; kommitenci jego powiadają, iż dawszy raz przyrzeczenie, że przeciw podatkowi od okien i domów głosować będzie, to téż powinien był uczynić bez względu i ogrodek; sądzę téż, że przy nowym wyborze, kończącym się dzisiaj po południu, kandydatowi radykalnemu, Pułkownikowi Evans, będzie musiał ustąpić. Aczkolwiek uważam, że z przyczyny wpływu przemagającego przyjaciół swoich w téj dzielnicy miasta, jednakby był obrany, gdyby Torrys nie wystąpił jako trzeci kandydat. Jeśliby albowiem tylko szło o wybór między Whigem i Demagogiem, Torrysowie niemylnieby za Whigem głosowali; ale obecnie dali oni kandydatowi swego stronnictwa kreski swoje, a skutkiem tego będzie, że Parlament jeszcze jednego zagorzałego demagoga w gronie swojém ujrzy. — Dodatek. Właśnie w téj chwili wybory skończone. Pułkownik Evans został obrany większością głosów 170. — O planie rządowym względem Murzynów donoszą mi, że wedle niego niewolnicy wszyscy w ciągu lat 12 wolność swoję, a osadnicy wynagrodzenie za to 15 milionów i monopolium cukru na targach naszych przez pewną ilość lat otrzymać mają.

Niedawno wyszedł z pod prasy 12sty rapport wydziału o podanych parlamentowi petycyach, między któremi jest 662 o ściślejsze obchodzenie niedzieli z 158,774 podpisami, 23 z 16,584 podpisami o nadanie swobód Izraelitom, 61 z 20,283 podpisami o skassowanie dziesięciny w Irlandyi, 304 z 129,062 podpisami o niezwłoczne zniesienie niewoli w osadach, 36 z 26,158 podpisami o zniesienie opłaty od domów i okień, 67 z 93,019 podpisami o postanowienie,

aby dzieci tylko 10 godzin na dzień pracowały w fabrykach, 72 z 7,998 podpisami o zniesienie opłaty od piwa, 652 z 413,989 podpisami o uchylenie bilu względem środków zmuszających w Irlandyi,

Od początku roku bieżącego rachować można co tydzień przeszło 200 ludzi różnego stanu, po większéj części rzemieślników, rolników i handlujących, którzy udali się z tąd do nowéj południowéj Walii, kraju Vandiemen, Kanady i Zjednoczonych stanów północnéj Ameryki. W zeszłym tygodniu popłynęło 200 takich ludzi na dwóch okrętach amerykańskich do Nowego-Yorku.

Na sessyi Izby Wyższéj dnia 5. b. m. z powodu podanéj petycyi z Edynburga o powolne zniesienie niewoli w Indyach zachodnich, Xiążę Wellington w głosie swoim usiłował wystawić szkodliwość nagłego nadania swobód niewolnikom. Lord Suffield odpowiedział, iż nie ma żadnéj wsi w Królestwie, gdzieby nie wiedziano, iż powolne zniesienie niewoli tyle znaczy, co wieczne jéj utrzymanie. Hrabia Fizwilliam oświadczył, iż w podobnych petycyach opuszczają się zawsze korzyści z obecnego stanu niewolników.

Dziś dany będzie w teatrze Kings koncert na dochód ubogich muzykusów, oraz pozostałych po nich wdów i sierot. Między znakomitszemi artystami, grać także będzie Kawaler Paganini.

W Edynburgu zachorowało także kilka osób na influenza.

Rozmaite wiadomości.

Posłów Beja Tyttery w Paryżu pytano się na ostatnim balu dworskim, jak im się ta zabawa podoba? „Wybornie,“ odpowiedzieli z największą naiwnością, „albowiem mieliśmy wielką przyjemność, że raz przecie w Paryżu do wolnego seraju byliśmy zaproszeni.“

Sławny koń angielski Prince Elewellyn, kupiony został niedawno przez pewne towarzystwo w Londynie za 75,000 fr. Towarzystwo to zamyśla przy pierwszych gonitwach zarobić znaczne summy tym koniem.

O stanie polskiego przemysłu.

Z Gazety Handlowéj Petersburgkiéj.

(*Ciąg II.*)

Rok 1830. zaczął się pod najpomyślniejszą wróżbą. Przemysł jawił wszędzie postępy; wszędzie dążenie do ulepszeń; wszędzie siły płodne odrodzonéj Polski szybko rosły, rozwijały się i wszystko rokowało dla niéj długotrwałą epokę kwitnienia. Rólnictwo zajmowało przeszło milion rąk, lecz do odbycia wszystkich rolniczych robot, liczba ta nie była dostateczną i dla tego zaczęto używać wielu machin, pracę ludzką zastępujących. Ilość otrzymanych płodow starczyła nietylko na wewnętrzne pomnożone potrzebowanie, lecz i na wywóz za granicę. Przy ludności zwiększonéj do 1,488,000 licząc po 5 korcy na człowieka, ilość zboża wyniesie 7,440,000 korcy, a licząc korzec po 12 złp., otrzymamy wartość 89,280,000 złp. — Te 7,440,000 korcy w porównaniu z ilością wywożonego zboża z Gdańska, która 1823. r. dochodziła do 525,027 korcy, równe są summie z lat czternastu wywozów z tego głownego punktu baltyckiego zbożowego handlu. Pomimo zwiększonego wewnątrz potrzebowania i większego rozchodu na produkcyą wina i piwa, zapasy do wywozu za granicę nie były mniejsze od dawnych i jeśli się dawały słyszeć skargi rólników, te zawsze pochodziły z nadmiaru, nie zaś z niedostatku. Chów bydła szedł także pomyślnie. Bydła rogatego liczono 2,120,000 sztuk, koni 85,000, owiec 3,100,000, świń 800,000. Licząc po 2¼ fnt. wełny z owcy, ogół wyniesie 6,975,000 f., licząc zaś każdy funt po 2¾ złt., otrzymamy wartość 19,181,230 złot. Starania powszechne o rozszerzenie i udoskonalenie owczarstwa, rokowały najlepszą nadzieję na przyszłość, zwłaszcza, że przy staraniach rządu i banku, wełna polska weszła nakoniec w powszechny handel. Za pośrednictwem banku zjawiło się po raz pierwszy w Warszawie na Sto-jański jarmark wielu zagranicznych kupców, którzy przy pomocy banku zakupili tak wielką ilość wełny, iż rząd umyślił zostawić téj gałęzi handlu zupełną swobodę, gdyż odbyt nie potrzebował już dalszéj pomocy i pośrednictwa. W roku tym ilość wywiezionéj wełny była 2,869,000 funt., wartości 7,172,500 zł., kiedy w r. 1829. podług wiadomości urzędowych wywieziono tylko za 616,594 złotych.

Na równi z rólnictwem zakwitały rzemiosła i handel, czynnie wspierane obrotami banku, który we Wrześniu, w swojém zdaniu sprawy za rok 1829., po dwuletnim bycie miał już zysku 3,392,977 złt.; lecz to nie stanowi największéj jego zalety, gdyż główny cel tego zakładu nie polega właściwie na zysku, lecz na wspieraniu wszelkich gałęzi przemysłu. Jakoż bank dopomógł mu obrotem kapitału 634,868,529 zł., a nadal zapowiedziano obrót jeszcze większy. W skutek Monarszego rozkazu, bank miał założyć w najdogodniejszych punktach państwa, magazyny na skład zboża pozostającego w nadmiarze, tudzież innych

płodów. Nadto bank przedsięwziął w ciągu 5 lat porobić nowe sztuczne drogi, na przestrzeni 300 mil, aby otworzyć komunikacye między wszystkiemi częściami kraju i przez to ułatwić wymianę płodów, ku większemu ożywieniu przemysłu i handlu.

Osobliwszém to będzie zjawiskiem w historyi, iż pomimo tak dobroczynnych urządzeń, służących za najpewniejszą rękojmią obecnéj i przyszłéj zamożności narodu, ludzie przewrotni lub zaślepieni namiętnościami, powzięli zamiar puścić na ofiarę wszelkie nabyte dobro. W czasie, kiedy dobrze myślący Polacy patryotycznie usiłowali dopomagać rządowi do zagruntowania krajowéj pomyślności, knował się spisek na obalenie publicznego porządku, pod którego wpływem zaczął i powinien był ustalić się kwitnący stan Polski. W nocy z 28. na 29. Listopada zgubny ten zamiar wybuchnął z całą okropnością towarzyszącą rewolucyom. W ciągu 9 miesięcy Polska stawiła krwawą scenę wojny i spustoszeń — rólnictwo, rękodzieła i handel zmartwiały, jakby rażone piorunem: broń i ładunki stały się jedynemi płodami polskiego przemysłu. Nieszczęśliwy ten kraj ujrzał się znowu ofiarą wewnętrznych zamieszek, które były przyczyną wszystkich jego klęsk w ciągu kilku wieków. Zdaje się, iż Opatrzność kazała mu dopić czary nieszczęść, zgotowanych przez zgraję buntowników; tém dotkliwszą była dla Polski strata dobrodziejstw, wylanych z hojności rossyjskich Monarchów, którzy, zagładziwszy głębokie ślady dawnych jéj cierpień, nadali krajowi temu byt nowy, pod ochroną nieznanéj mu dotąd spokojności i mądrych ustaw. Palec Boży groźnie ciążył nad wstrząśnioną Polską. Oprócz wojny niszcząca zaraza zabierała jéj mieszkańców i odcięła jéj związek z innemi pogranicznemi państwy. Ludność i byt dobry Polski do knięte zostały w samych swych zasadach. Jakże smutnym był widok tego kraju, kiedy pokój znowu doń powrócił!

(*Dokończenie jutro.*)

OBWIESZCZENIE.

Po nastąpioném zarządzeniu z strony władzy wyższéj Dysmembracyi folwarku Zalasewo zwanego, do Ekonomii rządowéj Swarzędzkiéj należącego, w powiecie Poznańskim niedaleko miasta Swarzędza $1\frac{3}{4}$ mili od miasta Poznania położonego, z domu dotychczasowego mieszkalnego folwarcznego, z owczarni w roku 1831. nowo budowanéj, z stodoły folwarcznéj wielkiéj, z piwnicy i z trzech domów familijnych główny etablissement utworzony został, który

w ogrodach i roli ornéj	447 mrg.	69 □pr.,
w łąkach	87 —	147 —
w pastwiskach	237 —	46 —
w miejscach nieużytecznych w to podwórza i place do zabudowania	25 —	91 —
w ogóle	797 mrg.	173 □pr.;

zupełnie odseparowanych, otrzymał.

Etablissement rzeczony drogą licytacyi publicznéj sprzedanym być, wystawienie zaś na sprzedaż alternative, tak na własność dowolną, jak również prawem dzierzawy wieczystéj, nastąpić ma.

Termin licytacyi do tego

na dzień 20. Czerwca r. b.

przed południem o godzinie 9. w Izbie wielkiéj posiedzeń naszych w Poznaniu przed Wnym Assessorem Regencyi Naumann wyznaczyliśmy.

Wzywając uzdatnionych i co do wypłat właściwych zamożnych nabywców, nadmieniamy, iż chęć nabycia mający, czyli raczéj nabywca, obowiązany daniny duchowieństwa na etablissemencie rzeczonym spoczywające etc., jak również pobory ziemskie 24 procentu, czyli pobór gruntowy ponosić. Oprócz powyższego, przyjmuje nabywca na przypadek wydzierżawienia wieczystego, kanon spłacalny 120 tal. rocznie wynoszący, jak niemniéj wkupne przez licytacyą wznieść się mające, którego minimum na 1440 tal. postanowiono. Na przypadek sprzedaży prawem własności dowolnéj, minimum wkupnego 3600 tal. wynosi.

Na kaucyą za podanie swe, o ileby takowe na nabycie prawem własności, lub téż prawem dzierzawy wieczystéj nastąpiło, w przypadku pierwszym tal. 1000, w drugim zaś tal. 500 w pieniędzach gotowych, lub w papierach państwa, złożyć winien. $\frac{1}{3}$ wkupnego bądź na własność, bądź prawem dzierzawy wieczystéj, w każdym przypadku przed tradycyą nastąpioną, zapłaconą być musi.

Anszlag z mappą i regestrami mierniczemi, jak niemniéj szczegółowe warunki sprzedaży, w Registraturze do przejrzenia złożone znajdują się, mogą takowe także u Burmistrza Browna w Swarzędzu być przejrzanemi, który zarazem polecenie odebrał udzielania względem realności etablissementu objaśnień żądanych.

Poznań, dnia 3. Maja 1833.

Królewsko-Pruska Regencya,
Wydział poborów stałych, dóbr i lasów rządowych.

WYDZIERZAWIENIE.

Następujące dobra mają być od S. Jana r. b. na trzy po sobie następujące lata, aż do tegoż czasu 1836., najwięcéj dającemu w dzierzawę wypuszczone.

1) Dobra Olszyna w powiecie Ostrzeszowskim i
2) dobra Gostkowo w powiecie Krobskim, w terminie dnia 1. Czerwca r. b.;
3) dobra Obra w pow. Babimostskim (bez folwarku Kiełpin i Chorzemin), dnia 3. Czerwca;
4) dobra Osiek pow. Krobskiego, dnia 4. Czerwca;
5) — Chocicza pow. Pleszewskiego i
6) wieś Komorze do dóbr Nowego-Miasta pow. Pleszewskiego należąca, dnia 5. Czerwca;
7) dobra Podlesie wysokie (Hohenwalden) w pow. Wągrowieckim,
8) wsie Piotrowo i Ławiczno do dóbr Łabyszynka w pow. Gnieźnienińskim należące, dnia 7. Czerwca;
9) — Mierzewo w pow. Gnieznieńskim (bez folwarku Jakubowa i Królewca),
10) dobra Bolewice w pow. Bukowskim i
11) — Gonice — Wrzesińskim, dnia 10. Czzrwca;
12) — Kierzno A. et B. w pow. Ostrzeszowskim,
13) folwark Mogiłka do dóbr Koźmina w pow. Krotoszyńskim należący (NB. tylko na 1 rok do S. Jana 1834.), dnia 11. Czerwca;
14) dobra Witkowo w pow. Gnieźnieńskim (wraz z propinacyą) i
15) wieś Małachowo i Witkowo do dóbr Witkowa w powiecie Gnieźnieńskim należące, dnia 12. Czerwca;
16) dobra Smolice w pow. Krobskim, dnia 26. Czerwca;

zawsze o godz. 4. po południu w domu Ziemstwa Kredytowego, na które zdolni i ochotę dzierzawienia mający z tém nadmienieniem wzywają się, iż tylko ci do licytacyi przypuszczonymi być mogą, którzy na zabezpieczenie licytum, do każdych dóbr, (wyjąwszy folwark Mogiłka) tal. 500 kaucyi natychmiast w gotowiznie złożą i w razie potrzeby udowodnią, że warunkom kontraktu zadosyć uczynić są w stanie.

Poznań, dnia 16. Kwietnia 1833.
Dyrekcya Prowincyalna Ziemstwa.

OBWIESZCZENIE PUBLICZNE.

W wsi Słabencinie do Intendantury dóbr rządowych należącéj, w obwodzie regencyjnym Bydgoskim, powiecie Inowrocławskim położonéj, uskutecznioną jest separacya gruntów ziemskich według przepisów regulaminu podziału wspólności z dn. 7. Czerwca 1821. r., i dzieło takowe zostało już całkiém wykonane.

Przy czynności téj ma udział ośmiu dzierzawców wieczystych, jakoto:

Wojciech Ruszkiewicz,
Jakob Wesołowski,
Wojciech Będzwołek,
Antoni Kowalski,
Franciszek Kuraszewicz,
Antoni Olszak starszy,
Antoni Olszak młodszy,
Prokop Ruszkiewicz, będący zaraz karczmarzem,

i dwóch budniarzy, to jest:

Felicyan Goszczak i
Kazimierz Goszczak;

którzy podawszy się za prawodzielnych posiedzicieli gruntów swoich, legitymacyi swojéj wykazać przecież nie zdołali.

Wzywają się zatém niniejszém wszyscy ci, którzy prawo uczestnictwa przy czynności separacyjnéj Słabencina mieć mniemają, aby się w terminie

na dzień 15. Czerwca r. b.

rano o 10. godzinie wyznaczonym, w lokalu urzędowym podpisanego Kommissarza w Strzelnie, w celu podania swych wniosków lub excepcyi, stawili. Przytém czyni się to ostrzeżenie, iż niestawający zaprzestać będą winni na separacyi, i nawet w przypadku pokrzywdzenia siebie, z żadnemi już excepcyami słuchani późniéj być nie mogą, rzeczoni zaś powyżéj posiedziciele gruntów, uznani będą za wylegitymowanych do zawarcia separacyjnéj czynności.

Strzelno, d. 16. Kwietnia 1833.
Kinze,
Kommissarz Ekononomiczny
i Specyalny.

OSTRZEŻENIE.

Wyszczególnione poniżéj listy zastawne polskie z pod prawnego zarządu zabrane zostały.

Ostrzegam zatém każdego, aby takowych od kogokolwiek bądź nie nabywał, gdyż mnie jedynie służy nad niemi dyspozycya.

Franciszek Frezer.

Litt.	No.	Summa. Złot.	Litt.	No.	Summa. Złot.
A.	107	20,000	E.	23,544	200
B.	1,893	5,000	=	24,248	200
=	2,324	5,000	=	24,249	200
=	26,586	5,000	=	24,250	200
=	62,568	5,000	=	24,298	200
=	62,575	5,000	=	24,301	200
=	62,578	5,000	=	28,582	200
=	62,579	5,000	=	28,879	200
=	62,580	5,000	=	31,779	200
=	62,581	5,000	=	32,624	200
=	62,582	5,000	=	32,625	200
=	62,584	5,000	=	32,626	200
=	62,585	5,000	=	32,632	200
=	86,296	5,000	=	32,634	200
C.	70,295	1,000	=	32,758	200
=	71,621	1,000	=	34,331	200
=	71,623	1,000	=	36,324	200
=	71,625	1,000	=	39,048	200
=	71,627	1,000	=	39,762	200
=	71,628	1,000	=	45,126	200
=	71,648	1,000	=	45,165	200
=	87,866	1,000	=	45,302	200
=	92,625	1,000	=	45,835	200
=	108,294	1,000	=	46,132	200
=	110,254	1,000	=	47,842	200
=	110,256	1,000	=	50,788	200
=	110,258	1,000	=	51,924	200
=	111,950	1,000	=	52,150	200
=	113,515	1,000	=	73,138	200
=	114,554	1,000	=	74,350	200
=	121,964	1,000	=	75,837	200
=	166,652	1,000	=	75,856	200
D.	15,583	500	=	75,858	200
=	19,114	500	=	75,975	200
=	20,600	500	=	77,184	200
=	20,659	500	=	77,344	200
=	20,661	500	=	80,253	200
=	20,662	500	=	80,357	200
=	20,803	500	=	80,718	200
=	20,805	500	=	80,964	200
=	21,553	500	=	81,298	200
=	21,554	500	=	82,504	200
=	21,739	500	=	84,737	200
=	125,170	500	=	98,511	200
=	128,293	500	=	99,174	200
=	128,333	500	=	133,990	200
=	129,161	500	=	134,055	200
=	129,333	500	=	134,056	200
=	131,907	500	=	134,057	200
=	132,038	500	=	134,058	200
=	132,065	500	=	134,059	200
=	132,289	500	=	134,209	200

Litt.	No.	Summa. Złot.	Litt.	No.	Summa Złot.
E.	134,210	200	E.	136,724	200
=	134,211	200	=	136,727	200
=	134,212	200	=	136,758	200
=	134,213	200	=	137,483	200
=	134,282	200	=	137,527	200
=	134,283	200	=	137,658	200
=	134,284	200	=	137,659	200
=	134,286	200	=	138,066	200
=	134,287	200	=	138,135	200
=	134,225	200	=	138,333	200
=	135,135	200	=	139,044	200
=	135,159	200	=	141,291	200
=	136,718	200	=	142,091	200
=	136,720	200	=	144,779	200
=	136,721	200	=	145,019	200
=	136,722	200	=	145,020	200
=	136,723	200			

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 20. *Maja* 1833.

	Tal.	śgr.	fen.	*do*	Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . .	1	15	—	—	1	18	6
Żyto . . .	1	—	—	—	1	3	—
Jęczmień . .	—	17	—	—	—	19	—
Owies . . .	—	17	—	—	—	18	—
Tatarka . .	1	3	—	—	1	5	—
Groch . . .	—	25	—	—	1	—	—
Ziemiaki . .	—	9	—	—	—	10	—
Siana cetnar à 110 ff.. .	—	12	—	—	—	15	—
Słomy kopa à 1200 ff . .	3	—	—	—	3	5	—
Masła garniec	1	10	—	—	1	15	—

Ceny zboża w Berlinie.

Dnia 15. *Maja* 1833.

Lądem:	Tal.	śgr.	fen.		Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . .	1	12	6	i	—	—	—
Zyto . . .	1	5	—	-	1	2	6
Jęczmień wielki	—	25	—	-	—	23	9
Jęczmień mały	—	23	9	-	—	22	6
Owies . . .	—	25	8	-	—	20	—
Groch . . .	—	—	—	-	—	—	—
Wodą:	Tal.	śgr.	fen.		Tal.	śgr.	fen.
Pszenica (biała)	1	27	6	i	1	20	—
Zyto . . .	1	10	—	-	1	2	6
Jęczmień wielki	—	—	—	-	—	—	—
Jęczmień mały	—	—	—	-	—	—	—
Owies . . .	—	22	6	-	—	22	11
Groch . . .	—	—	—	-	—	—	—
Kopa słomy .	7	25	—	-	5	20	—
Cetnar siana .	1	5	—	-	—	20	—